

1^{ΟΣ} ΠΑΝΑΤΤΙΚΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
«Ι. ΚΑΚΡΙΑΔΗΣ»

I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (Μονάδες 80)

Κείμενο:

[Η ανάγκη τήρησης των νόμων]

Στον λόγο του Κατ' Αριστογείτονος Α' ο Δημοσθένης επικρίνει την περιφρόνηση που επιδεικνύει ο Αριστογείτονας προς τους νόμους και αναδεικνύει την αναγκαιότητα τήρησης των νόμων για τη διασφάλιση της έννομης τάξης, της εύρυθμης λειτουργίας της πόλης-κράτους και την προάσπιση του πολιτεύματος της αθηναϊκής δημοκρατίας.

[20] Λέξω δ' οὔτε καινόν οὔτε περιττόν οὐδέν οὔτ' ἴδιον, ἀλλ' ὁ πάντες ὑμεῖς ἴσθ' ὁμοίως ἐμοί. εἰ γάρ τις ὑμῶν ἐξετάσαι βούλεται τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βουλὴν συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς ἑνας ἀρχὰς ταῖς νέαις ἐκούσας ὑπεξιώναι, καὶ πάντα δι' ὧν ἡ πόλις οἰκεῖται καὶ σφύζεται γίνεσθαι, **τούς νόμους** εὐρήσει [τούτων αἰτίους] καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι, ἐπεὶ λυθέντων γε τούτων, καὶ ἐκάστῳ **δοθείσης** ἐξουσίας ὅ τι βούλεται ποιεῖν, οὐ μόνον ἡ πολιτεία οἴχεται, ἀλλ' οὐδ' ὁ βίος ἡμῶν τοῦ τῶν θηρίων οὐδὲν ἂν διενέγκαι. [21] τί γὰρ ἂν τοῦτον αὐτὸν οἴεσθε **ποιεῖν** λυθέντων τῶν νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν; ἐπειδὴ τοίνυν οἱ νόμοι μετὰ τοὺς θεοὺς ὁμολογοῦνται σφύζειν τὴν πόλιν, δεῖ πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἂν εἰ καθῆσθ' ἐράνου πληρωταί, τὸν μὲν πειθόμενον τούτοις ὡς φέροντα τὴν τῆς σωτηρίας φορὰν πλήρη τῆ πατριδὶ τιμᾶν καὶ ἐπαινεῖν, τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν. [22] ἔρανος γὰρ ἐστὶν πολιτικὸς καὶ κοινὸς πάνθ' ὅσα, ταξάντων τῶν νόμων, ἕκαστος ἡμῶν ποιεῖ. ὃν ὁ λείπων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλὰ καὶ καλὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλ' ὑμῶν ἀφαιρεῖται καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὐτόν.

Δημοσθένης, Κατ' Αριστογείτονος Α' 20-22

M. R. Dilts (2002-2009), *Demosthenis Orationes*, τόμ. 1-4, Scriptorum Classicorum Bibliotheca Oxoniensis, Oxford Classical Texts (Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο της Οξφόρδης, Οξφόρδη).

Γλωσσικά σχόλια:

ἴσθ' (=ἴσθε)/του ρ. οἶδα	γνωρίζω
ποτ' (=ποτέ)	τέλος πάντων
πείθομαι (+ δοτική)	υπακούω σε/πειθαρχώ
τὰς ἕνας ἀρχὰς ταῖς νέαις ἐκούσας ὑπεξιώναι	την απερχόμενη διοίκηση/εξουσία να παραχωρεί με τη θέλησή της τη θέση της στην καινούργια
οἰκοῦμαι	διοικούμαι
λύομαι	καταλύομαι
πολιτεία	πολίτευμα
οἶχομαι	αφανίζομαι
οὐδὲν ἂν διενέγκαι	δεν θα διέφερε σε τίποτε
ὄντων κυρίων	όσο βρίσκονται σε ισχύ
ὁμολογοῦνται	κατά κοινή ομολογία
ὥσπερ ἂν εἰ καθῆσθ' ἐράνου πληρωταί	σαν να κάθεσθε για να δώσετε την συνεισφορά σας
φορὰ	συνεισφορά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «Λέξω δ' οὔτε καινὸν ... τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν.»

(Μονάδες 18)

1.β. Για καθένα από τα παρακάτω αποσπάσματα του κειμένου της **στήλης Α** να επιλέξετε την ορθότερη απόδοση στη νέα ελληνική της **στήλης Β** (μία σωστή απάντηση):

Στήλη Α	Στήλη Β
1. «ταξάντων τῶν νόμων»	α. αφού το ορίζουν οι νόμοι β. αν και το ορίζουν οι νόμοι
2. «ἕκαστος ἡμῶν ποιεῖ»	α. ο καθένας από εμάς κάνει β. ο καθένας κάνει σε εμάς

(Μονάδες 2)

2.α. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να μεταφέρετε στο τετράδιό σας έναν (1) ρηματικό τύπο, δύο (2) ουσιαστικά, ένα (1) επίθετο, μία (1) αντωνυμία, που διατηρούν αυτούσια και αμετάβλητη τη μορφή τους στα Νέα Ελληνικά.

(Μονάδες 5)

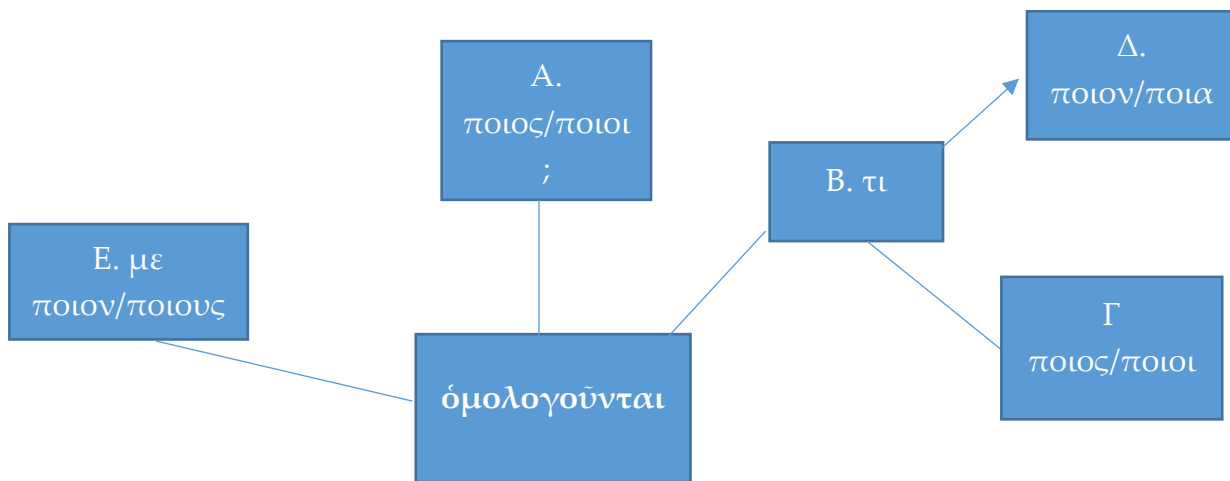
2.β. Οι ακόλουθοι τύποι που σας δίνονται είναι λανθασμένοι. Να διορθώσετε το λάθος, γράφοντας στο τετράδιό σας τον σωστό τύπο:

- συνελλεγήναι (απαρέμφατο παθητικού αορίστου β')
- έπεπέιθεσθε (β' πληθ. υπερσυντελικού)
- λυθοίη: (γ' ενικό ευκτικής παθητικού αορίστου)
- μεγίστων (γενική πληθυντικού, συγκριτικού βαθμού)
- είπε: (β' ενικό προστακτικής αορίστου β')

(Μονάδες 5)

3.α. Στην πρόταση: «έπειδή τοίνυν οί νόμοι μετά τους θεούς όμολογοῦνται σφζειν την πόλιν,»

α) Να εντοπίσετε τους όρους που ζητούνται με βάση το διάγραμμα που σας δίνεται,
β) να τους μεταφέρετε στο τετράδιό σας και να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά.

(Μονάδες 5)

3.β. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της **στήλης Α** επιλέγοντας το γράμμα της **στήλης Β** ή **Γ**, που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

	A	B	Γ
1.	πάντες	κατηγορηματικός προσδιορισμός	επιθετικός προσδιορισμός
2.	ύμῶν	γενική διααιρετική	γενική κτητική
3.	τούς νόμους	αντικείμενο	αιτιατική της αναφοράς
4.	δοθείσης	συνημμένη μετοχή	απόλυτη μετοχή
5.	ποιεῖν	υποκείμενο στο ρήμα οἴεσθε	αντικείμενο στο ρήμα οἴεσθε

(Μονάδες 5)

4.α. *ἀναβαίνειν, εὐρήσει, δοθείσης, φέροντα, λείπων:*

Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις της Νέας Ελληνικής (απλές ή σύνθετες), οι οποίες παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με τους αρχαιοελληνικούς τύπους που σας δίνονται:

α) Στην τελευταία _____ των ποιημάτων του Κωνσταντίνου Καβάφη υπάρχει και ο σχετικός σχολιασμός τους από έγκριτους μελετητές του έργου του.

β) Οι ποινές για τους _____ του νόμου για την προστασία των ζώων είναι πλέον πολύ αυστηρές.

γ) Ο διάσημος ηθοποιός αποφάσισε να κάνει ένα _____ στην καριέρα του, προκειμένου να ασχοληθεί με την άλλη μεγάλη του αγάπη, τη μουσική.

δ) Υπήρξε πολύ έντονο _____ εκ μέρους του τηλεοπτικού κοινού για την καινούργια τηλεοπτική σειρά του κρατικού καναλιού και αυτό φάνηκε στην πολύ υψηλή θεαματικότητα που αυτή είχε.

ε) Ο τροχός, το ηλεκτρικό ρεύμα και το τηλέφωνο είναι κάποιες από τις σημαντικότερες _____ του ανθρώπου.

(Μονάδες 10)

4.β. Για καθεμία από τις λέξεις της νέας ελληνικής που σας δίνονται να εντοπίσετε στο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη και να τη γράψετε στο τετράδιό σας:

συμπληρωματικός,
διάσωση,
παρόν,
εξαιρετικός,
αγένεια

(Μονάδες 10)

5. Το συγκεκριμένο απόσπασμα του αρχαίου κειμένου αναφέρεται στην ανάγκη τήρησης των νόμων. Πιστεύετε ότι στη σύγχρονη εποχή υπάρχει αυτή η αναγκαιότητα; Να υποστηρίξετε την άποψή σας σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.

(Μονάδες 20)

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (Μονάδες 20)

A. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης A με τα γράμματα της στήλης B:

A	B
1. Αίας	α. Από το έργο λείπουν εντελώς οι γυναικείοι χαρακτήρες
2. Αντιγόνη	β. Ο ήρωας οδηγείται από την απόλυτη πτώση στη μέγιστη ανύψωση
3. Τραχίνιαι	γ. Τιμωρούνται ο Αίγισθος και η Κλυταιμίστρα
4. Οιδίπους Τύραννος	δ. Στην ομώνυμη τραγωδία μετά τον θάνατο του ήρωα ακολουθεί αγώνας για τη μεταθανάτια τιμή του
5. Ηλέκτρα	ε. Με αφορμή την ύβρη του Κρέοντα επαινείται -η αρχή της σωφροσύνης
6. Φιλοκτήτης	στ. Κεντρικός ήρωας ο Ηρακλής
7. Οιδίπους επί Κολωνώ	ζ. Ο ήρωας λύνει το αίνιγμα της Σφίγγας

(Μονάδες 7)

Β. Να επιλέξετε τα γράμματα που αντιστοιχούν στις σωστές απαντήσεις (δύο γράμματα περισεύουν):

Χαρακτηριστικά της ποιητικής τέχνης του Σοφοκλή αποτελούν:	α. ο τρίτος υποκριτής
	β. η χρήση εικόνων και η λαμπρότητα του θεάματος
	γ. ότι ανέπτυξε τη δράση με τον αφηγηματικό πρόλογο και επίλογο
	δ. ότι παρουσιάζει τα πρόσωπα όπως πρέπει να είναι
	ε. ότι δίνει πρωτεύοντα ρόλο στον άνθρωπο, ενώ οι θεοί περνούν σε δεύτερη θέση

(Μονάδες 3)

Γ. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις, αντιστοιχίζοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό κάθε πρότασης με Σ (σωστή) ή Λ (λανθασμένη) ανάλογα με το περιεχόμενό της.

1.	Αντικείμενο του διδακτικού έπους είναι το παρόν και τα καθημερινά προβλήματα του ανθρώπου.
2.	Ο Θουκυδίδης διετέλεσε μαθητής του Αναξαγόρα.
3.	Η <i>Λακεδαιμονίων Πολιτεία</i> αποτελεί έργο του Ξενοφώντα.
4.	Ο μεγαλύτερος ρήτορας επιδεικτικής ρητορικής ήταν ο Γοργίας.
5.	Οι περισσότεροι λόγοι που έχουν διασωθεί είναι οι συμβουλευτικοί.

(Μονάδες 10)